

Meijel. Reconstructie. Kerk uit het N-W.

A. Leemans 1974.

KERK EN TOREN VAN MEIJEL

Het in de Limburgse Peel gelegen Meijel bezat vòòr 1901 een Waterstaatskerk (plm. 1820-30) in eenvoudige baksteenvormen met rondboogramen en door pilasters gelede muren. De toren van een oudere nog middeleeuwse kerk was behouden en werd algemeen als 12e-eeuws beschouwd¹).

De in het begin van onze eeuw gesloopte toren was een baksteenbouw van drie geledingen die met een slanke achtzijdige spits werd afgesloten. De eerste en tweede geleding hadden telkens twee spaarvelden die afgesloten werden door twee gekoppelde rondboogjes. De klokkengeleding had twee spitsboognissen waarin spitsbogige galmgaten gevat waren.

Aan de zuidwesthoek van de toren bevond zich een veelhoekige traptoren ter hoogte van de galmgaten met een korte spits bekroond. De overhoekse steunberen aan de westhoeken eindigden iets onder de spits en hadden in hun eerste geleiding een decoratie met rondboognissen.

De westingang van het bouwwerk was gewijzigd, maar sporen in het muurwerk wijzen uit dat een mogelijk korbogige ingang, met erboven een raam gevat was in een spitsboognis. Ook de indeling van de westzijde was, vermoedelijk als gevolg van verwerking, onoordeelkundig gewijzigd. Vermoedelijk bestond hier aanvankelijk eenzelfde nissenversiering als aan de noordkant.

Van de sinds het begin van de 19e eeuw verdwenen middeleeuwse kerk resteerden naast de toren nog belangrijke resten van de westmuur van het schip, terwijl op de oostelijke torenwand nog sporen zichtbaar waren van een steiler dak.

Het Schetsboek van Hendrik Verhees²⁾ bevatte van deze oude kerk nog een tekening uit 1788. Hieruit bleek dat de voormalige kerk een schip had dat door steunberen in drie traveeën werd verdeeld. Aan dit schip sloot een lager, smaller en vermoedelijk driezijdig gesloten koor aan. Verhees tekende aan de noordkant ook nog een aanbouw, vermoedelijk een later aangebracht portaal of dienstvertrek. Het gebouwtje werd verlicht door spitsboogramen die door Verhees ook hier als rondbogig werden weergegeven.

Met deze gegevens was het mogelijk een globaal reconstructietekeningetje van kerk en toren te maken. Het gebouwtje zal waarschijnlijk met houten tongewelven overdekt zijn geweest.

Kerkjes met eenbeukig schip en lager en smaller koor komen in Brabant veelvuldig voor (Breugel, Vlierden, Groot-Linden, St.-Hubert) en ook de toren vertoont typisch Kempische vormen, hetgeen niet vreemd aandoet in een zo dicht bij Brabant gelegen plaats.

De eerder genoemde datering (12e eeuw) van de toren kan na dit alles echter niet meer gehandhaafd blijven. Dezelfde steunberen komen voor aan de toren van Bladel, de spaarvelden worden in vrijwel dezelfde vorm ook gevonden aan torens te Duizel en Valkenswaard (gesloopt 19e eeuw) en de algemene opbouw benadert sterk de indeling van de torens van Hooge en Lage Mierde. Al deze torens worden tot nog toe gedateerd op de eerste helft van de 15e eeuw, zodat voorlopig wel aangenomen kan worden dat ook Meijels voormalige toren in deze tijd werd opgetrokken.

Met de torens van Weert en Nederweert maakt hij deel uit van een zeer kleine groep Limburgse torens die specifiek Kempische vormen vertonen.

Wies van LEEUWEN

1) zie: A. van Rijswijk pr, De verwoeste kerken van Limburg. Roermond, z.j. (1946).

2) Het Handschrift met tekeningen van H. Verhees berust in het Provinciaal Archief der Capucijnen te 's-Hertogenbosch.